

Edukacja teatralna

Klasa 3 ap

Rozkład materiału z wymaganiami edukacyjnymi, PSO i SPE

(50 jednostek tematycznych realizowanych na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych)

Temat	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
Dział 1. Teatr zawodowy - instytucjonalny					
1.1. Kto jest kim w teatrze?	Uczeń: - potrafi wskazać pole semantyczne pojęcia teatr – zna pojęcia: teatr instytucjonalny, zawodowy – potrafi wskazać teatry instytucjonalne, zawodowe w swojej okolicy - wylicza zawody teatralne: reżyser, scenograf, kostiumograf, kompozytor, charakteryzator, aktor, asystent reżysera, inspicjent, sufler, rekwizytor, garderobiany, akustyk - wylicza pracownie teatralne	Uczeń: - wskazuje różnice między dramatopisarzem a dramaturgiem - opisuje pojęcia: scenografia, dekoracje, przestrzeń sceniczna, kostium, rekwizyt, charakteryzacja - podaje tytuły czasopism zajmujących się problematyką teatru, dramaturgii - wymienia nazwiska znanych, współczesnych reżyserów; znajduje w dostępnych źródłach, jakie spektakle wyreżyserowali	Uczeń: - określa konieczne warunki istnienia teatru - opisuje działalność teatru zawodowego - porównuje teatry zawodowe w swojej okolicy	Uczeń: – analizuje różne zawody teatralne; omawia ich wpływ na kształtowanie przedstawienia - wie, kim jest dyrektor teatru i jaka jest jego rola - podaje nazwiska dyrektorów teatrów, w których bywa	Uczeń: - przygotowuje krótką prezentację wybranego tytułu czasopisma zajmującego się tematyką teatralną (omawia zakres podejmowanych tematów, stałe działy, gatunki wypowiedzi, określa adresata)

	- podaje tytuły znanych mu dramatów - wymienia nazwiska cenionych i podziwianych przez siebie aktorów; - podaje tytuły spektakli lub filmów z ich udziałem				
1.2. Za kulisami – czyli miejsca w teatrze.	Uczeń: - wie, kiedy obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Teatru - wie, na czym polega koordynacja pracy artystycznej w teatrze - odnajduje w Internecie potrzebne informacje na temat wybranych teatrów	Uczeń: - rozpoznaje i charakteryzuje miejsca teatralne - objaśnia termin scena pudełkowa	Uczeń: - określa funkcje miejsc teatralnych - omawia inne sposoby organizacji przestrzeni scenicznej (np. scena enwironmentalna)	Uczeń: - pisze krótkie objaśnienia miejsc teatralnych, tak by miały postać słownikową	Uczeń: - wykrywa zależności między ukształtowaniem przestrzeni scenicznej a sposobem odbioru dzieła teatralnego przez widza (widz jako świadek, sędzia, podglądacz, współuczestnik, przechodzień)
1.3. Jak powstaje spektakl teatralny?	Uczeń: - zna pojęcia: repertuar, plakat, afisz teatralny - zna specyfikę codziennej pracy teatru - wyszukuje w Internecie trailer do dowolnego spektaklu	Uczeń: - definiuje, czym jest próba stolikowa, analityczna, sceniczna, generalna, premiera, prapremiera - wskazuje różnice między afiszem a plakatem teatralnym - wyjaśnia, co bardziej promuje przedstawienie afisz czy plakat teatralny	Uczeń: - opisuje i ocenia proces powstawania spektaklu teatralnego	Uczeń: - omawia, na czym polega reżyserska lektura dramatu	Uczeń: - projektuje afisz, plakat teatralny

Dział 2. Teatr niezależny i amatorski					
2.1. Awangardowy, eksperymentalny, laboratoryjny, studyjny... – o teatrze niezależnym.	Uczeń: - wskazuje pole semantyczne pojęcia teatr niezależny - wymienia znane mu teatry niezależne i tytuły przygotowanych przez nie spektakli - wymienia znane mu festiwale teatralne - wie, jakie teatry prezentują na nich swoje spektakle - wymienia tytuły mitów, wskazując kraj ich pochodzenia	Uczeń: - opisuje źródła teatru niezależnego - wyjaśnia, istotę działania teatrów komercyjnych	Uczeń: - omawia spektakl, który zrobił na nim największe wrażenie - wyjaśnia, do jakiego typu teatru można go zaliczyć i dlaczego - określa swoimi słowami, na czym polega teatr zaangażowany politycznie	Uczeń: - porównuje elementy kultury ludowej, będące inspiracją dla teatrów - klasyfikuje środki wyrazu artystycznego, które mogą zostać użyte w spektaklu plenerowym, a na które nie ma miejsca w zamkniętej przestrzeni - porównuje tradycyjne rodzaje pieśni	Uczeń - charakteryzuje znanych mu przedstawicieli dadaizmu i surrealizmu w teatrze
2.2. Teatr amatorski.	Uczeń: - definiuje hasło teatr amatorski - wylicza wydarzenia szkolne, którym mogą towarzyszyć przedstawienia - wymienia imprezy organizowane przez TKT	Uczeń: - przedstawia, krótki rys historyczny teatru szkolnego w Polsce - wyjaśnia amatorską ideę teatru szkolnego - wyjaśnia, jakim szkolnym wydarzeniom mogą towarzyszyć przedstawienia	Uczeń: - odróżnia teatr zawodowy od teatru amatorskiego	Uczeń: - określa rolę Towarzystwa Kultury Teatralnej	Uczeń: - ocenia rolę teatrów amatorskich w propagowaniu ruchu teatralnego w Polsce
Dział III. Narzędzia w aktorstwie					
3.1. Fundamenty pracy aktora.	Uczeń: - wymienia fundamenty pracy aktora (narzędzia jego pracy) - wymienia cele i zadania zachowań	Uczeń: - wyjaśnia na czym polega trud pracy aktora - opisuje istotę treningu aktorskiego	Uczeń: - rozumie, że praca aktora jest niewymierna (talent nie zawsze prowadzi do sukcesu), porównuje ją z innymi	Uczeń: - rozwija umiejętności aktorskie	Uczeń: - analizuje cele i zadania zachowań aktorskich

	aktorskich		zawodami artystycznymi		
3.2. Skupienie i koncentracja w pracy aktora.	Uczeń: - rozumie, że aktor jest na scenie po coś - wymienia sposoby skupienia się	Uczeń: - omawia cele działań i zachowań aktorskich - omawia rolę wewnętrznego skupienia i kontroli - ćwiczy umiejętność skupiania się, wyciszenia, kierowania uwagi, koordynacji ruchowej	Uczeń: - proponuje sposoby skupienia się	Uczeń: - odkrywa wewnętrzne motywy działania aktora	Uczeń: - analizuje cele i zadania zachowań aktorskich
3.3. Obserwacja jako istotny element warsztatu aktora.	Uczeń: - rozumie, że aktor jest na scenie po coś - podaje przykłady obserwowania i zapamiętywania	Uczeń: - omawia cele działań i zachowań aktorskich - omawia rolę umiejętności obserwacji i zapamiętywania - wyjaśnia, co to jest prawdopodobieństwo życiowe w działaniu aktora	Uczeń: - wybiera sposoby obserwacji i zapamiętywania	Uczeń: - odkrywa wewnętrzne motywy działania aktora	Uczeń: - analizuje cele i zadania zachowań aktorskich
3.4. O umiejętności aktywnego słuchania.	Uczeń: - poznaje typy słuchania - podaje przykłady sytuacji, w których nieuważne słuchanie doprowadziło do nieporozumienia	Uczeń: - wyjaśnia, czym jest dobre słuchanie - ilustruje dobre słuchanie przykładami z życia	Uczeń: - podnosi kompetencje aktywnego słuchania - stosuje zasady aktywnego słuchania w praktyce teatralnej	Uczeń: - wypracowuje własne narzędzia wspomagające aktywne słuchanie - skutecznie formułuje i dobiera argumenty w dyskusji	Uczeń: - analizuje komunikaty - kształtuje krytyczne myślenie i odbiór komunikatów
3.5. Jak rozbudzić wyobraźnię?	Uczeń: - definiuje wyobraźnię - wie, jak ogromne znaczenie w pracy	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polega wyobraźnia wspomnieniowa	Uczeń: - rozbudza wyobraźnię poprzez twórcze doświadczanie ciała	Uczeń: - integruje uwagę sceniczną, pewność siebie, wrażliwość	Uczeń: - krytycznie ocenia swój dotychczasowy sposób postrzegania

	aktora ma wyobraźnia - rozwija uwagę sceniczną, pewność siebie, wrażliwość zmysłów, naiwność sceniczną, umiejętność obserwacji, umiejętność wyrażania emocji	i kreatywna		zmysłów, naiwność sceniczną, umiejętność obserwacji, umiejętność wyrażania emocji - trenuje swoją wyobraźnię poprzez projektowanie improwizacji/etiud teatralnych	rzeczywistości
3.6. Na czym polega przywoływanie emocji?	Uczeń: - wyróżnia podstawowe emocje: radość, smutek, gniew, strach, zdziwienie, oczekiwanie, akceptację, wstręt - zna mechanizmy wprowadzania się w dowolny stan emocjonalny	Uczeń: - omawia sposoby blokowania oraz negowania emocji - wyjaśnia, dlaczego czasem nie chcemy okazywać swoich emocji - rozwija umiejętność radzenia sobie z emocjami poprzez odpowiednie ćwiczenia	Uczeń: - klasyfikuje techniki walki ze stresem, treścią i innymi utrudniającymi działanie emocjami	Uczeń: - przewiduje efekty wpływu emocji na działania sceniczne postaci - wnioskuje na podstawie zewnętrznych objawów, w jakim stanie emocjonalnym jest postać	Uczeń: - wykrywa i analizuje stan emocjonalny własny i kreowanej postaci scenicznej
3.7. Czym jest relaks w pracy aktora?	Uczeń: - wymienia metody relaksowania się w każdej sytuacji	Uczeń: - omawia wpływ stresu na pracę aktora	Uczeń: - wykonuje ćwiczenia relaksacyjne i rozluźniające	Uczeń: - udowadnia wpływ metod relaksacyjnych i rozluźniających na stan emocjonalny aktora i jego funkcjonowanie na scenie	Uczeń: - projektuje/proponuje ćwiczenia relaksacyjne i rozluźniające
Dział IV. Interpretacja tekstu, czyli jak przygotować monolog					
4.1. Tekst jest najważniejszy! Wybór tekstu.	Uczeń: - wylicza różne metody pracy z tekstem - wymienia elementy, aktorskiej interpretacji	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polega kompilowanie tekstów - omawia etapy	Uczeń: - stosuje w praktyce metody pracy z tekstem (rozumie, że wybierany do scenicznego)	Uczeń: - zadaje sobie podstawowe pytania związane z publiczną prezentacją tekstu	Uczeń: - wyraża siebie poprzez tekst (interpretuje go aktorsko)

	tekstu	przygotowania monologu	prezentacji tekst powinien: nie być zbyt długi, mieć sens, być różnorodny, być zamkniętą całością)		
4.2. Na początku było słowo, czyli analiza tekstu.	Uczeń: - wylicza elementy analizy tekstu - zna znaczenie słów, których używa	Uczeń: - czyta ze zrozumieniem cały utwór (zna jego całość)	Uczeń: - ustala okoliczności złożone (kim jest w tekście?, do kogo się zwraca?, gdzie jest?, kiedy jest?, co chce osiągnąć?, czego chce?, do czego dąży?, dlaczego tego chce?)	Uczeń: - zadaje sobie podstawowe pytania związane z publiczną prezentacją tekstu - dokonuje wyborów aktorskich dotyczących pragnień i motywacji postaci	Uczeń: - wyraża siebie poprzez tekst (interpretuje go aktorsko)
4.3. Czym jest dążenie do prawdy scenicznej?	Uczeń: - wymienia najważniejsze zadania, które musi wykonać, by wykreować postać sceniczną - poznaje monolog wewnętrzny postaci	Uczeń: - uściśla, co zagraża aktorowi na scenie i jak tego uniknąć	Uczeń: - mówi wybrany tekst trzykrotnie, za każdym razem ustalając inną jego „wartość” - omawia funkcję pauzy	Uczeń: - przekształca dialog w monolog	Uczeń: - wyraża swoje emocje i jest w tym konsekwentny
Dział V. Techniczne aspekty, czyli niech cię widzą i słyszą					
5.1. Sceniczne ABC.	Uczeń: - potrafi prawidłowo poruszać się na scenie - potrafi „łapać światło”	Uczeń: - pracuje nad świadomością ruchu ciała w przestrzeni, jego plastycznością - wyjaśnia rolę światła w budowaniu dynamiki i nastroju spektaklu	Uczeń: - kształtuje sprawność rozumianą jako gotowość ciała do wyrażania myśli i emocji - współdziała z partnerem, reaguje na impulsy od partnera lub z wyobraźni - eliminuje szczególnie rażące błędy w „byciu”	Uczeń: - ustawia się względem światła w taki sposób, by wydobyć odpowiedni walor	Uczeń: - syntezyje sceniczne ABC w konkretnych sytuacjach teatralnych

			na scenie: nie wynikające z konkretnej potrzeby mówienie „tyłem do widza”, zasłanianie wygłaszającego kwestię partnera, brak koordynacji słowa z gestem i mimiką, nadmierną sztuczną ruchliwość bądź krzykliwość, nieumiejętność scenicznego słuchania (niereagowanie mimiką na wypowiedź partnera)		
5.2. Materia sceniczna, czyli kostium, rekwizyty i scenografia.	Uczeń: - definiuje pojęcie oprawy scenicznej - interpretuje znaczenia przedmiotów (rekwizytów) umieszczonych w przestrzeni scenicznej	Uczeń: - odróżnia scenografię naturalistyczną o charakterze iluzyjnym od symbolicznej, posiadającej nadbudowane znaczenie	Uczeń: - pracuje z rekwizytem i wykorzystuje go w improwizacji choreograficznej	Uczeń: - podejmuje zadania aktorskie wymagające kreatywności i wyobraźni	Uczeń: - projektuje kostium dla wybranej postaci scenicznej
5.3. Dykcja, czyli sztuka pięknego mówienia.	Uczeń: - wylicza odmiany wymowy polskiej - poprawnie posługuje się aparatem mowy - potrafi współpracować z innymi	Uczeń: - opisuje najczęstsze błędy w wymowie, akcentowaniu itp. - umie czytać sztukę i scenariusz - wykorzystuje informacje z innych dziedzin	Uczeń: - stosuje zasady wymowy scenicznej w praktyce - poprawnie recytuje z uwzględnieniem intonacji, poprawnego akcentowania, dykcji - ćwiczy poprawność fonacyjną	Uczeń: - umiejętnie wykorzystuje możliwości własnego głosu	Uczeń: - wydobywa naturalność brzmienia w recytowaniu i głośnym czytaniu

			i artykulacyjną		
Dział VI. Występ					
6.1. Czas na scenę! Przed występem i po nim.	Uczeń: - wymienia najważniejsze aspekty dotyczące występu - wylicza spis rzeczy, które musi skontrolować, zanim wyjdzie na scenę	Uczeń: - udziela wskazówek, jak pozbyć się tremy - podaje sposoby na ratowanie zanikającego głosu	Uczeń: - stosuje w praktyce znane mu sposoby relaksacji i rozluźniania - w różnych sytuacjach próbuje wygłosić przygotowany wcześniej tekst	Uczeń: - przewiduje konsekwencje niewłaściwego przygotowania się do występu - zauważa szczególnie rażące elementy w scenicznej prezentacji koleżanek/kolegów z grupy	Uczeń: - integruje wiedzę i umiejętności potrzebne do właściwego przygotowania się do występu scenicznego - prezentuje swoje możliwości aktorskie publicznie - krytycznie ocenia swój występ (dostrzega jego zalety i wady)
Dział VII. Gdy marzy ci się aktorstwo					
7.1. Instytucje kształcące aktorów.	Uczeń: - wymienia uczelnie wyższe, na których można studiować aktorstwo - wie, że aktorstwa można się uczyć w studiach policealnych przy teatrach oraz w prywatnych studiach i na kursach aktorstwa - omawia plan dnia adeptów aktorstwa - wie, kim byli patroni wyższych uczelni teatralnych w Polsce	Uczeń: - omawia strukturę organizacyjną uczelni wyższych, na których można studiować aktorstwo - opisuje plan dnia adeptów aktorstwa - korzysta ze stron internetowych uczelni teatralnych	Uczeń: - charakteryzuje instytucje kształcące aktorów	Uczeń: - prezentuje w dowolnej formie sylwetki patronów uczelni teatralnych w Polsce	Uczeń: - wnioskuje, jaką rolę pełnią uczelnie teatralne
7.2. Chwila prawdy, czyli jak przygotować się do egzaminu do	Uczeń: - zna terminy i etapy egzaminu	Uczeń: - wylicza, co należy przygotować na część	Uczeń: - wybiera określoną w wymaganiach	Uczeń: - obala mity dotyczące egzaminów do szkół	Uczeń: - prezentuje przed komisją egzaminacyjną

szkoły teatralnej.		praktyczną egzaminu - opisuje zagadnienia, które należy opanować na część teoretyczną egzaminu - ma świadomość, że od kandydatów wymaga się doskonałej sprawności fizycznej - wie, jak należy się ubrać na poszczególne etapy egzaminu	rekrutacyjnych liczbę utworów (fragmentów wierszy, prozy i piosenek)	teatralnych - korzysta z książek pomocniczych - zna wybrane teksty na pamięć	szeroki wachlarz swoich możliwości
7.3. Inne drogi do aktorstwa.	Uczeń: - wymienia alternatywne drogi do zajmowania się teatrem - rozumie istotę działalności agencji aktorskich	Uczeń: - wyjaśnia, czym jest adeptyra przy teatrze - opisuje, na czym polega egzamin eksternistyczny	Uczeń: - określa zakres i ocenia działalność agencji aktorskich	Uczeń: - bierze udział w konkursach recytatorskich, motywując się do wyszukania i przygotowania tekstu oraz sprawdzenia się na scenie	Uczeń: - analizuje i ocenia swoje predyspozycje do wykonywania profesji aktorskiej

Uzupełnienie pozalekcyjne obejmuje zajęcia w teatrze- wyjazdy na spektakle, spotkania z twórcami teatru, warsztaty i projekty zaproponowane przez pedagoga „Teatru Dramatycznego” w Wałbrzychu, zajęcia warsztatowe w szkole, spotkania on line z ludźmi teatru, itp.- zgodnie z potrzebami grupy i możliwościami szkoły.

Metody sprawdzania osiągnięć ucznia oraz kryteria oceny

Ocenianie osiągnięć ucznia i monitorowanie jego postępów powinno odbywać się w sposób ciągły, ponieważ jego celem jest:

- pobudzanie uczniów do systematycznej pracy i rozwoju, wspieranie motywacji;
- wskazanie kierunku dalszej pracy przez zwrócenie uwagi na sukcesy i braki;
- dostarczanie uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji o uzdolnieniach, postępach i trudnościach ucznia;
- rozwijanie poczucia odpowiedzialności za osobiste postępy;
- wdrażanie uczniów do samooceny i umiejętności planowania własnego procesu uczenia się.

Nauczyciel udziela uczniom informacji zwrotnej zgodnie z zasadami oceniania kształtującego¹, tzn.:

- wyszczególnia i docenia dobre elementy pracy, zadania, aktywności ucznia;
- odnotowuje to, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia;
- wskazuje, w jaki sposób uczeń powinien poprawić zadanie;
- ukierunkowuje dalszą pracę ucznia.

Ocenianie powinno odbywać się za pomocą różnych narzędzi, technik i metod nauczania, tak by w polu obserwacji znalazły się różne obszary aktywności ucznia, ale też by dać szansę uczniom o różnych możliwościach i uzdolnieniach. Można tu wskazać:

- obserwację zachowań ucznia (np. udziału ucznia w dyskusji, debacie, uczestnictwa w pracy zespołowej);
- monitorowanie udziału, zaangażowania i zakresu wykonywanych przez ucznia zadań praktycznych;
- rozmowy z uczniem, w których wyjaśnia zastosowane przez siebie procedury (np. sposób analizy i interpretacji tekstu dramatycznego, kreacji aktorskiej itp.);
- aktywność na zajęciach albo jej brak, niewykonywanie poleceń nauczyciela;
- wykonywanie zadań domowych;
- staranne i rzetelne prowadzenie notatek z zajęć;
- wykonywanie zadań dodatkowych.

Oceniając prace twórcze, należy w szczególności brać pod uwagę wysiłek wkładany przez ucznia w wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu, nie wszyscy bowiem uczniowie mają rozwinięte zdolności aktorskie czy recytatorskie w takim samym stopniu.

Do oceny wyników przyjmuje się kryteria określone kategoriami:

- zapamiętanie wiadomości,
- zrozumienie wiadomości,
- umiejętność stosowania wiadomości w sytuacjach typowych,
- stosowanie wiadomości w sytuacjach problemowych.

Na zajęciach edukacji teatralnej bieżącej ocenie podlega:

- przygotowanie do lekcji,
- aktywne uczestnictwo w zajęciach,
- zdolność analizy i syntezy zadań,
- twórcze i samodzielne rozwiązywanie problemów.

Oceny wystawiane w trakcie roku szkolnego dotyczą następujących form pracy ucznia:

- wypowiedzi ustne (odpowiedź na pytanie nauczyciela, referowanie zagadnień, udział w dyskusji, spontaniczne zabieranie głosu itp.),
- praktyczne ćwiczenia artystyczne, różnorodne zadania twórcze, w których uczniowie wykorzystują i prezentują swoje pasje i uzdolnienia (recytacje, improwizacje itp.),
- motywacja do twórczej pracy (aktywność i inicjatywa przejawiana na zajęciach),
- referaty i prezentacje,
- samodzielnie i zespołowo wykonywane zadania złożone (np. projekty edukacyjne).

¹ więcej na ten temat można znaleźć na stronie: <http://ceo.org.pl/pl/ok/news/o-ocenianiu-ksztaltujacym>

Stopień spełnienia wymagań programowych należy oceniać, wykorzystując tradycyjną skalę stopni szkolnych, odnoszonych do spełnienia wymagań warstwowych², jako:

K - *wymagania konieczne na ocenę dopuszczającą* (wiadomości i umiejętności niezbędne do dalszej edukacji, potrzebne w życiu, wskazują na braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności w zakresie niezbędnego minimum, opanowanie w znacznym stopniu wiadomości i umiejętności podstawowych),

P - *wymagania podstawowe na ocenę dostateczną* (wiadomości i umiejętności najważniejsze z punktu widzenia potrzeb edukacji, proste, łatwe, często powtarzane w programie, określone w programie na poziomie nie przekraczającym podstaw programowych, rozwijające zainteresowania),

R - *wymagania rozszerzające na ocenę dobrą* (wiadomości i umiejętności mniej przystępne, bardziej złożone, poszerzające relacje między elementami treści, istotne w strukturze logicznej przedmiotu, o szerszym zakresie wiadomości, przekraczają wymagania podstawy programowej, przydatne ale nie niezbędne w dalszej edukacji, umiejętności umożliwiające stosowanie wiadomości w sytuacjach typowych według wzorów i przykładów znanych z lekcji, podręcznika),

D - *wymagania dopełniające na ocenę bardzo dobrą* (pełny zakres wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, korzystanie z różnych źródeł wiedzy, złożone, ważne, trudne, umożliwiające rozwiązanie problemów, użyteczne pośrednio w życiu pozaszkolnym i w pracy zawodowej),

W - *wymagania wykraczające na ocenę celującą* (wiadomości i umiejętności wynikające z indywidualnych zainteresowań uczniów, pełnego wykorzystania dodatkowych wiadomości).

W procesie oceniania należy bezwzględnie wziąć pod uwagę indywidualne możliwości i predyspozycje każdego ucznia, całokształt czynności wykonywanych przez niego przy rozwiązywaniu zadania oraz zaangażowanie w wykonanie zadania, a nie tylko końcowy efekt pracy.

Ocenianie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Przy ocenianiu osiągnięć ucznia konieczne należy wziąć pod uwagę jego indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne. Dla uczniów ze SPE ustala się odrębne zasady oceniania, zgodne z ich możliwościami psychofizycznymi, co określa niniejszy paragraf Rozporządzenia MEN³:

§ 6.1. Nauczyciel jest obowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

W ocenianiu uczniów z dysfunkcjami uwzględnione zostają zalecenia poradni, takie jak:

- wydłużenie czasu na wykonywanie ćwiczeń praktycznych,
- możliwość rozbicia ćwiczeń złożonych na prostsze i ocenienie ich wykonania etapami,
- konieczność odczytania na głos poleceń otrzymywanych przez innych uczniów tylko w formie pisemnej,
- branie pod uwagę poprawności merytorycznej wykonanego ćwiczenia, a nie jego walorów estetycznych,
- możliwość (za zgodą ucznia) zamiany pracy pisemnej na odpowiedź ustną,
- podczas odpowiedzi ustnych – zadawanie większej liczby prostych pytań zamiast jednego złożonego.

Przy ocenianiu osiągnięć edukacyjnych uczniów ze SPE przydatne mogą się okazać następujące elementy oceniania kształtującego:

- bardzo dokładna informacja dla ucznia, które elementy pracy będą podlegały ocenie;

² Zob. B. Niemierko, *Ocenianie szkolne bez tajemnic*, Warszawa 2002.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U. Nr 83 poz.562, z późn. zm.)

- kluczowe pytania, angażujące ucznia w lekcję;
- efektywna informacja zwrotna mająca służyć uczniowi pomocą w samodoskonaleniu; powinna ona wskazywać: dobre elementy pracy ucznia, te elementy, nad którymi należy jeszcze popracować, jak należy je poprawić i w którym kierunku uczeń powinien dalej pracować.